

Miljökravsmodul: Släckmedel (Extinguishing medium)

Information till kravställaren

Flertal kemiska ämnen i släckmedel är reglerade i EU-lagstiftning eller föremål för pågående regelutveckling inom EU. Detta gäller framförallt släckmedel som innehåller PFAS (högfluorerade ämnen). Detta innebär att både användning och framtida försörjning av släckmedel riskerar att begränsas eller på sikt förbjudas. En förutsebar reaktion från marknaden är att produktionen av berörda släckmedel minskar eller t.o.m. upphör, vilket då kommer påverka försörjningstryggheten för dessa släckmedel. På grund av det komplexa regulatoriska läget rekommenderas projekt som planerar att upphandla släckmedel, antingen separat eller som en integrerad del i materielen, att följa nedan anvisningar eller kontakta hallbarhet@fmv.se.

- För handbrandsläckare hänvisas till befintligt FMV ramavtal för handbrandsläckare.
- För skumkoncentrat i bulk hänvisas till befintligt FMV ramavtal för PFAS-fri släckvätska.
- För gasformiga släckmedel rekommenderas att kontakta hallbarhet@fmv.se för stöd gällande kravställning.

Mot bakgrund av ovan anvisningar omfattar denna miljökravsmodul endast ett specifikt krav för gasformiga släckmedel samt allmängiltiga krav som gäller för samtliga typer av släckmedel.

I denna miljökravsmodul definieras vilken typ av krav som avses i vänster kolumn. "L" markerar ett lagkrav inom området. "M" markerar ett miljökrav som kan användas för att materiel ska vara anpassad till försvarssektorns behov samt säkerställa försörjning över hela livscykeln.

I kravformuleringen anges ibland en kommentar (i rött) till kravställaren, som stöd för tillämpning av kravet. Den röda texten ska tas bort innan kravet används i upphandlingsdokumenten.

Kravställaren kan ange modulens krav i den tekniska specifikationen (TS) / kravspecifikationen eller i verksamhetsåtagandespecifikationen (VÅS/SoW) / avtalsutkast. Kravställaren måste själv göra bedömningen om var ett krav lämpligen ska placeras samt om det är relevant att ställa alla eller vissa av kraven utifrån upphandlingens art. Miljökravsmodulen ska endast ses som ett stöd i arbetet.

Krav mot grå bakgrund är sådana som omfattas av kraven i Försvarssektorns Kriteriedokumentet. Kraven kan användas i TS för att lyfta fram vilka ämnen, specifikt för dessa produkter, som är viktiga att bevaka, rapportera och även följa upp. Övriga krav kan komplettera Försvarssektorns Kriteriedokument beroende på upphandlingens art.

Obs! Direkt efter miljökravsmodulen följer viktig information om miljöpåverkan, relevanta lagar, miljökrav inom området. Läs denna information innan du använder kraven i modulen.

I enlighet med Reach (EG 1907/2006) och KIFS 2017:7 används begreppet "vara" [eng: "article"] respektive "kemisk produkt" [eng: "chemicals (substances and mixtures)"] i miljökravsmodulerna. Vid användning av kraven i VÅS eller TS går det bra att byta ut begreppet "vara" respektive "kemisk produkt" till motsvarande projektspecifikt begrepp.

	1	<u>Gasformiga släckmedel</u>	
L	1.1 Svenska	Släckmedel som innehåller, eller vilkas funktion kräver, fluorerade växthusgaser ska vara märkta enligt EG-förordning nr 517/2014.	Uppfylls detta krav? Ja/Nej
	1.1 English	Extinguishing agents containing, or whose function requires, fluorinated greenhouse gases shall be labelled in accordance with EC-regulation no 517/2014.	Is the requirement fulfilled? Y/N
Miljökrav i VÅS/SOW			
	2	<u>Informationskrav och förteckning över släckmedel</u>	
M	2.1 Svenska	Leverantören ska tillhandahålla en förteckning över släckmedlen Förteckningen ska ange: <ul style="list-style-type: none"> • Typ av släckmedel (handelsnamn eller kemiskt namn) samt dess klassificering enligt CLP(EG nr 1272/2008). • Vikt/volym av släckmedlet. 	
	2.1 English	The supplier shall declare the extinguishing agents in a document The document shall include following information: <ul style="list-style-type: none"> • The type of extinguishing agent (trade name or chemical name) and its classification under CLP (EC no 1272/2008) • Weight/volume of the extinguishing agent 	
	Hjälpstext	<i>En mall för kemikalieförteckning finns att hämta på FMV:s Sharepoint:</i> https://sharepoint.fmv.se/com/C0015/Dokument/Template%20Information%20chemical%20products_FMV_(v1.0).xlsx	
L	2.2 Svenska	1a. Leverantören ska tillhandahålla säkerhetsdatablad för samtliga kemiska produkter (släckmedel) i enlighet med Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach) och (EG) nr 1272/2008 (CLP). Säkerhetsdatabladen ska tillhandahållas FMV i elektronisk form [välj alternativ i/ii] . i. senast [ange tidsperiod, X mån] innan första leverans. ii. med första leverans	<i>Styrkande av krav:</i> i. och ii: Leverantören ska leverera säkerhetsdatablad enligt kravet.

		<p>1b. Säkerhetsdatabladen ska vara utformade enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach). Klassificeringen ska vara enligt förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP).</p> <p>1c. Säkerhetsdatabladen ska vara skrivna på svenska.</p>	
	2.2 English	<p>1a. The supplier shall provide safety data sheets for all chemicals (extinguishing agents) according to Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach) and Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP). The safety data sheets shall be supplied to FMV electronically [välj alternativ i/ii].</p> <p>i. by the latest [ange tidsperiod, X mån] before the first delivery.</p> <p>ii. with the first delivery.</p> <p>1b. The safety data sheets shall be compiled as specified in Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach). The classification shall be according to Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP).</p> <p>1c. The safety data sheets shall be written in Swedish.</p>	<p><i>Verification of fulfilment:</i> i. och ii: The supplier shall submit safety data sheets according to the requirement.</p>
	Hjälp text	<p><i>Till kravställaren (ta bort rödmarkerad text när kravet används):</i> <i>Krav i och ii är olika alternativ. Välj ETT av alternativen beroende på vid vilken tidpunkt förteckningen ska lämnas av leverantören (enligt val av krav ovan) och sammanfoga med ovan text. Ta bort övrigt krav.</i></p>	
M	2.3 Svenska	Om leverantören av släckmedel avser att förändra den kemiska sammansättningen av avtalad produkt, ska leverantören meddela FMV om dessa förändringar samt innebörden av förändringarna.	
	2.3 English	If the supplier of the extinguishing agent intends to change the chemical composition of the contracted product, the supplier shall notify FMV of these changes as well as the impact of the changes	
L	2.4 Svenska	Leverantören ska säkerställa att släckmedlet i det levererade systemet uppfyller all relevant lagstiftning, både nationell och EU-lagstiftning. Detta inkluderar, men är inte begränsat till, EU nr 517/2014, EG nr 1005/2009 och EG nr 1907/2006	
	2.4 English	The supplier shall ensure that the extinguishing agent of the delivered system fulfills all relevant legislation, national as well as EU-legislation. This include, but is not limited to, EU no 517/2014, EC no 1005/2009 and EG nr 1907/2006.	

L	2.5 Svenska	När säkerhetsdatablad för släckmedel inom avtalet uppdateras ska Leverantören omgående tillhandahålla dessa till [ange kontaktyta i FMV-projektet/avtalet]. Säkerhetsdatablad ska vara på svenska och vara utformade enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach), bilaga II (med ändringar) och klassificeringen ska vara enligt CLP (EG nr 1272/2008).	
	2.5 English	When safety data sheets are updated for extinguishing agents within the contract, the supplier shall immediately provide these to [ange kontaktyta i FMV-projektet/avtalet]. Safety data sheets shall be in Swedish and be according to Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach), annex II (with amendments) and classified according to CLP (EG no 1272/2008).	
	3	<u>Krav på åtagande för anbudsgivare utanför EU i samband med import av kemiska produkter</u>	
M	3.1 Svenska	<p>a. Leverantörer av kemiska produkter (släckmedel) utanför EU ska stå för kostnaden i fråga om åtgärder vid import av kemiska produkter från länder utanför EU enligt Förordning EG nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>b. Leverantörer av kemiska produkter utanför EU ska försäkra sig om att FMV:s användning ingår som en identifierad användning i ett eventuellt registreringsunderlag enligt Förordning EG nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>c. Leverantörer av kemiska produkter utanför EU ska uppfylla kraven för importörer enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach). Leverantören ska uppfylla kraven för importörer enligt Förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP). Ett ämne ska anmälas till europeiska kemikaliemyndighetens (ECHA:s) klassificering- och märkningsregister om ämnet placeras på marknaden inom EU och</p> <p>i) Är registreringspliktigt enligt Reach-förordningen, eller</p> <p>ii) Är en kemisk produkt (ämne) som är klassificerad som farlig enligt CLP, eller</p> <p>iii) Är klassificerad som farlig samt ingår i en blandning i en koncentration som leder till att blandningen klassificeras som farlig enligt CLP.</p> <p><i>Information till leverantör: Kravet gäller för leverantörer utanför EU. Leverantörer inom EU omfattas enligt lag av kravet.</i></p>	<p><i>Styrkande av krav: Leverantören ska bifoga en beskrivning av hur kravet uppfylls.</i></p>

	3.1 English	<p>a. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall meet the requirements of an importer in accordance with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>b. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall ensure that FMV's use of the chemical(s) is an identified use in a (if any) dossier according to Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>c. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall bear the costs of measures with regards to the import of chemicals (substances and mixtures) from countries outside of the EU in accordance with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>d. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall meet the requirements of an importer in accordance with Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP). A substance shall be notified to the European Chemicals Agency's (ECHA) classification- and labelling inventory if the substance is placed on the EU market and</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Is required to be registered under the REACH regulation, or ii) Is a chemical (substance) classified as hazardous by CLP, or iii) Is classified as hazardous and a constituent of a mixture in such a concentration that it is classified as hazardous by CLP. <p><i>Information to the supplier: The requirement applies to suppliers outside of the EU. The requirement applies to suppliers inside of the EU by law.</i></p>	<p><i>Verification of fulfilment: The supplier shall submit a description of how the requirement is fulfilled.</i></p>
	Hjälptext	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort när kravet används): Detta krav ska alltid ställas vid anskaffning av kemiska produkter. Om kraven inte ställs kan FMV få rollen som "importör till EU" enligt kemikalielagstiftningen, vilket är förenligt med stora kostnader och administrativt arbete för myndigheten.</i></p>	
	4	<u>Krav på kemiska produkter i Kemikalieinspektionens Produktregister</u>	
L	4.1 Svenska	<p>Om en kemisk produkt enligt svensk lagstiftning ska registreras till Kemikalieinspektionens Produktregister så ska leverantören underrätta [ange kontaktyta i FMV-projektet/avtalet] om produktens A-nummer när produkten har registrerats hos Produktregistret (https://www.kemi.se/produktregistret)</p>	<p><i>Styrkande av krav: Leverantören ska lämna en redovisning enligt krav.</i></p>

	4.1 English	If a chemical by Swedish law shall be notified to the Swedish Chemicals Agency's Products Register, the supplier shall inform FMV of the A-number of the chemical once it has been registered (https://www.kemi.se/en/products-register)	<i>Verification of fulfilment: The supplier shall submit information as required.</i>
	5	<u>Information avseende ämnen på Kandidatförteckningen</u>	
L/M	5.1 Svenska	<p>Ämnen/föreningar som återfinns på Kandidatförteckningen och ingår i kemiska produkter (släckmedel) ska redovisas i särskild förteckning.</p> <p>Förteckningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handelsnamnet på den kemiska produkt som innehåller ämnet. • Kemiskt namn inkl. CAS-nr eller motsvarande. • Halt (vikts-%) av ämnet i produkten. • Information om leverantören planerar för att substituera ämnet som är upptaget på ECHA:s Kandidatförteckningen. • Information om hur leverantören kommer att säkerställa försörjningstrygghet för FMV av den aktuella kemiska produkten under hela avtalsperioden. <p>Länk till kandidatförteckningen: https://echa.europa.eu/candidate-list-table</p>	<i>Styrkande av krav: Leverantören ska lämna in en förteckning enligt kravet, alternativt redovisa att inga ämnen på Kandidatförteckningen ingår.</i>
	5.1 English	<p>Substances/compounds found on the Candidate list and as ingredients in chemicals (substances and mixtures) (extinguishing agents) shall be declared in a separate document.</p> <p>The declaration shall include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The trade name of the chemical containing the substance. • Chemical name including CAS-no or equivalent. • Concentration (w/w %) of the substance in the chemical. • Information about whether the supplier plans to substitute the substance included on ECHA's Candidate List. • Information regarding how the supplier will ensure Security of Supply to FMV of the chemical in question throughout the contractual period. <p>Link to the Candidate List: https://echa.europa.eu/candidate-list-table</p>	<i>Verification of fulfilment: The supplier shall submit a declaration in accordance with the requirement. Alternatively declare that no substances on the Candidate list are included.</i>

	Hjälptext	<p><i>Till kravställaren (röd text tas bort när kravet används):</i></p> <p><i>Gällande styrkande av krav så kan ovan föreslagna text användas om upphandlingen innefattar en specificerad lista över kemiska produkter. Om inte kemiska produkter är specificerade så ska leverantören ange en specificerad förteckning vid leverans eller när så är möjligt under kontraktets gång.</i></p> <p><i>Om ämnen på Kandidatförteckningen > 0,1% redovisas, så måste leverantören söka undantag från Kriteriedokumentet. FMV accepterar inte förekomst av sådana ämnen annat än om det finns synnerliga skäl.</i></p> <p><i>Kontakt hallbarhet@fmv.se vid behov av stöd.</i></p>	
--	-----------	--	--

Information om miljökrav:

De främsta släckmedel som är av intresse inom Försvarssektorn är bl.a. syntetisk skumvätska, filmbildande skum (AFFF, innehåller fluorerade tensider (PFAS)), pulver, CO₂, halon, HFC, inerta gaser och vatten.

För utförlig information om typer av släckmedel samt handbrandsläckare, se <http://dito.fmv.se/> för följande tekniska ordar:

- TO AF ALLM 900-4C Brandsläckmedel
- TO AF SKYDD 200-021997 Användarförbud av skumvätskor
- TO AF SKYDD 200-030925C Handbrandsläckare av standardtyp (M7784-021143)

Relevant lagstiftning:

- REACH förordningen (EG nr 1907/2006) reglerar bl.a. innehåll av farliga kemikalier och är en förordning inom Europeiska unionen, som antagits för att förbättra skyddet av människors hälsa och miljö mot risker som kan förorsakas av kemikalier. Genom REACH förordningen pågår för närvarande (mars 2023) arbete med att ta fram begränsningar för PFAS (högfluorerade ämnen) inom EU och samtliga har statusen "lagförslag", dvs. har ej trätt i kraft. Nedan belyses information av relevans för släckmedel:
 - **Begränsning av PFAS-ämnet PFHxA (perfluorhexansyra), dess salter och besläktade ämnen.** PFHxA används i många tillämpningar i varor och kemiska produkter, och är ett av de vanligaste PFAS-ämnena i släckskum där det används för att skapa en tunn vattenfilm mellan skummet och den brinnande vätskan. Begränsningsförslaget kommer, om det beslutas i sin nuvarande form, att ha mycket stor påverkan avseende användning av samt marknadstillgång för PFAS-baserade släckskum inom EU. Två av Europeiska kemikaliemyndighetens vetenskapliga kommittéer nu har ställt sig positiva till förslaget att begränsa användningen PFHxA. Nu kommer förslaget att gå vidare till kommissionen och därefter medlemsländerna. Ett beslut kan fattas under 2023.
 - **Begränsning av släckskum (dvs. skumkoncentrat) där totalhalten PFAS överstiger 1 ppm.** Samtliga ämnen inom ämnesgruppen PFAS omfattas av detta förslag (jmf. begränsningen av PFHxA som endast reglerar förekomst av PFHxA och besläktade ämnen). Begränsningen

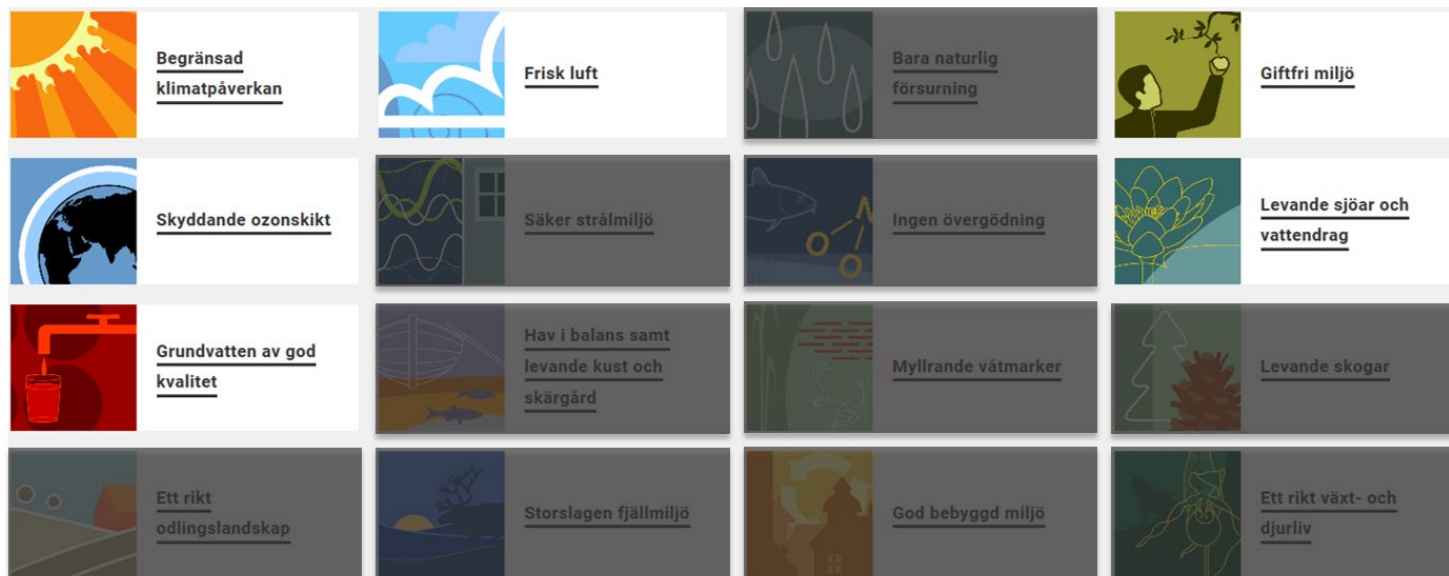
omfattar tillverkning, sätta på marknaden (inkluderar import) och användning av PFAS-baserade släckskum. Om förslaget beslutas i sin nuvarande form och med de föreslagna övergångsperioderna för olika sektorer/användningsområden förutses ett totalt användningsförbud inom försvarsrelaterad verksamhet (samtliga områden) senast år 2029. Samma årtal kan förutses gälla för handbrandsläckare (skum). Förslaget är ännu så länge i ett tidigt stadium av lagstiftningsprocessen. Tidplanen för begränsningens ikraftträdande har av ECHA anvisat till år 2024, därefter börjar de olika omställningsperioderna löpa tidsmässigt.

- **Förslag till bred PFAS-begränsning** som innebär att den tillåtna halten av PFAS i varor och kemiska blir kraftigt begränsad. Det gäller för varor och kemiska produkter som tillverkas, importeras, används och säljs på den europeiska marknaden. Gasformiga och vätskeformiga släckmedel som definieras som PFAS kommer begränsas, vilket förutses få en mycket stor påverkan på försvarssektorn. Dock omfattas inte släckskum av förslaget, då denna produktgrupp omfattas av ett annat begränsningsförslag (se ovan). Förslaget omfattar alla PFAS-ämnen, utom ett fåtal som går att bryta ner helt. Vissa viktiga användningar ska kunna få ett tidsbegränsat undantag. Tidplanen för begränsningens ikraftträdande har av ECHA anvisat till år 2025.
- Förordning (EG) nr 517/2014 reglerar fluorerade växthusgaser (f-gas förordningen). Syftet med förordningen är att begränsa de kvantiteter av f-gaser som finns på marknaden.
 - En av de viktigare delarna i förordningen är bestämmelser avseende sänkta mängdgränser för hur mycket fluorkolväten räknat i ton CO₂e som ska få släppas ut på EU:s marknad. Den sammanlagda mängden koldioxidekvivalenter (CO₂e) som får släppas ut på marknaden ska minska med 79 procent från 2015 till 2030.
 - Innebörden blir att det "kostar" tillverkarna av köldmedier väldigt mycket att tillhandahålla köldmedier med höga GWP-faktorer. Bedömningen är att detta kommer medföra stora konsekvenser på tillgång och prisnivå, då **släckmedel med höga GWP-värden (GWP > 150) har börjat fasas ut från marknaden** oavsett om användningen är civil eller militär.
 - Kommissionen ska se till att den mängd fluorkolväten som producenter och importörer tillåts släppa ut på unionsmarknaden varje år inte överskrider den högsta tillåtna mängd som beräknats för det berörda året i enlighet med bilaga V. Producent och importörer ska se till att den mängd fluorkolväten som beräknas i enlighet med bilaga V inte överskrider deras tilldelade kvot. Undantag är för fluorkolväten som en producent eller importör levererar direkt för användning av militär utrustning.
 - Det finns begränsningar att släppa ut de produkter och den specifika utrustningen som anges i bilaga III. Förbud avser t.ex. brandskyddsutrustning som innehåller perfluorkarboner eller HFC-23.
 - Militär utrustning har ett antal undantag och regler att förhålla sig till i förordningen. Exempelvis att fluorerade växthusgaser som släpps ut på marknaden för användning i militär utrustning ska vara märkta så att det framgår att behållarens innehåll endast får användas för det ändamålet.
 - Fr.o.m. den 1 januari 2020 är det förbjudet att använda fluorerade växthusgaser med en GWP på minst 2500 vid service eller underhåll av kylutrustning med en fyllningsstorlek på 40 ton CO₂e eller mer. Detta förbud är undantaget militär utrustning eller utrustning avsedd för tillämpningar som är utformade för att kyla produkter till temperaturer under (-50° C).
 - Frekvens av läckagekontroller är reglerade i lagstiftningen.
- Förordning (EG) nr 1005/2009 reglerar ämnen som bryter ner ozonskiktet. Syftet med denna förordning är att fastställa regler för produktion, import, export, utsläppande på marknaden, användning, återvinning, återanvändning, regenerering och destruktion av ämnen som bryter ned ozonskiktet.

- Halon är förbjudet i nyinstallationer.
 - Halon 1301 och halon 1211 får användas för viss militär verksamhet av avgörande betydelse (ej nyinstallationer). Dessa verksamheter är listade i bilaga VI.
- Förordning (SFS 2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen. Syftet med förordningen är att begränsa de kvantiteter av f-gaser som finns på marknaden.
 - Förordning (SFS 1988:716) om CFC och halon m.m. Syftet med denna förordning är att förebygga att skador på atmosfärens ozonskikt förorsakas av kemiska produkter. Beträffande vissa kemiska produkter som är skadliga för ozonskiktet gäller utöver förordningen (1985:835) om kemiska produkter bestämmelserna i denna förordning.
 - CLP-förordningen (EG nr 1272/2008) innehåller regler för farlighetsklassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar som levereras eller tillhandahålls inom EU. Det gäller även import till EU, oavsett om importen är för eget bruk eller för vidare distribution.

För intern styrning inom kemiområdet, se TjF Kemi - kemiska produkter och kemiska ämnen i varor.

Berörda nationella miljömål

Berörda globala hållbarhetsmål

